

Undervisningsmateriale til dokumentarfilmen

NATIVE AMERICANS at DARTMOUTH

Udarbejdet af Hanne Sørensen, gymnasielærer GU Nuuk, 2012

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Indhold

1. Dokumentarfilmen og dens formål
2. Hovedpersonerne og deres baggrund
3. De vigtige pointer fra filmen
4. Filmens forløb og opsummering af formålet
5. Arbejdsspørgsmål

1. Dokumentarfilmen og dens formål

Dokumentarfilmen *Native Americans at Dartmouth – NAD* blev produceret i 2009. Selve indspilningen foregik i 2008 på Dartmouth College, New Hampshire, USA. Formålet med at indspille denne dokumentarfilm er at skildre unge oprindelige amerikanere (*native americans*), som studerer i Dartmouth, herunder deres meninger om eget sprog og egen kultur. Ideen opstod i 2007, under mit bachelorstudium for Sprog, Litteratur og Medier på Ilisimatusarfik. Jeg mødte en udvekslingsstuderende fra Dartmouth, der havde til hensigt at studere det grønlandske sprog. Den studerende kom fra Alaska og kunne ikke tale sit eget sprog. Her opstod idéen om at lave en dokumentarfilm omkring gymnasiale unge og deres sprog her i Grønland.

Der har længe været tale om at *native americans* har opretholdt deres kulturelle skikke og at de endda udfører ritualer fra deres *stamme*. Efter at have samarbejdet med en fra Dartmouth og produceret en dokumentarfilm omkring sprogbrug i Grønland, kom ideen om at lave endnu en dokumentarfilm for at undersøge disse *native americans* sprogbrug. Filmens varighed er 32 minutter. I starten af filmen med dens indledende historiske fortælling om Dartmouth College's oprindelse, er der grønlandske undertekster. I resten af filmen er der spørgsmål der dukker op i hver scene på grønlandsk. Man skal kunne forstå engelsk, da resten af filmen ikke har grønlandske undertekster.

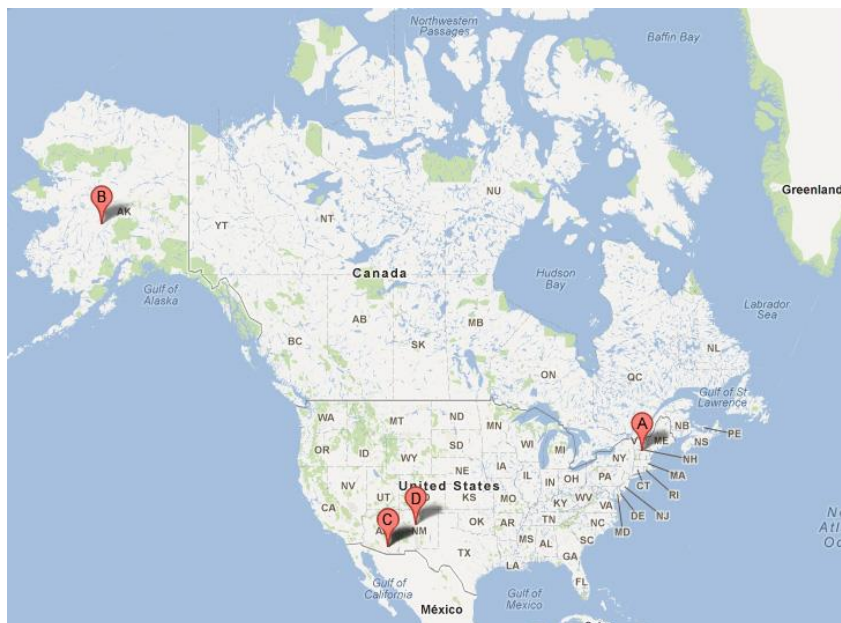
Projektet startede med at undersøge potentielle personer, som kunne interviewes i Dartmouth College. Dartmouth har, heldigvis, en afdeling for *native american program*, dvs. en afdeling man kan henvende sig til, da man her opererer med ca. 50 studerende, som er *natives* i Dartmouth. Programmet for natives studerende huser også ca. 20 natives i et kollegium, kaldet for: *The Native American House*.

Dette hus bruges også til møder, fællesspisning, fællesaktiviteter for *natives*, her havde jeg så muligheden for at deltage i deres program i huset og møde unge som potentielt kunne interviewes. Før afrejsen til Dartmouth, var det afgjort og fremlagt til medarbejderne i afdelingen, at jeg ledte efter unge, som var mest fremtrædende og engageret i deres studier samt har en form for aktivitet indenfor deres kultur eller sprog. Formålet var at interviewe unge *natives* omkring hvad de selv mener om deres kultur og sprog. Med egen kultur menes, at de kommer fra en *tribes* (*folkestammer*) og i deres tribes har de deres eget sprog. Formålet blev dermed at finde ud af om sproget hos unge *natives* overlever i deres samfund, i USA.

2. Hovedpersonerne og deres baggrund

Hovedpersonerne er fundet i løbet af få uger i Dartmouth og der er 5 unge som blev interviewet under indspilningen. Oprindeligt havde jeg fundet 10 unge, men måtte nedskære til de 5 bedste unge, ellers risikerer filmen at blive for langtrukket. I det her afsnit vil jeg skitsere hovedpersonerne, hvad de hedder, hvor de kommer fra og hvad deres

baggrund er. Derudover vil jeg kort beskrive hvad de 5 unge har talt om og deres respons på spørgsmålene. Rækkefølgen af hovedpersonernes skitsering fremgår fra selve filmen.

Figur 1: I dokumentaren møder vi en række unge native americans fra forskellige steder i USA. Lokalteterne der omtales i dokumentaren er A) Dartmouth, New Hampshire, B) Anchorage, Alaska, C) Lame Deer, Montana og D) Arizona.

1. Interviewperson: Timothy Aqukasuk Arqetsinger:

Han er 21 år (i 2008), kommer fra Anchorage, Alaska, og er Inupiak. Forventer at blive færdig fra Dartmouth i 2009. Han studerer Native Americans Studies og Japansk. Timothy engagerer sig meget i sprog og i sit samfund. I Anchorage arbejder han på en skole, der har det formål at undervise oprindelige folk i Alaska i at tale deres eget sprog.

I første interview spørges han om sproget er vigtigt generelt. Her svarede han, at sproget i minoritetskulturer er vigtigt både politisk og samfundsmæssigt. Han mener, at især i USA, hvor den politiske magt tilfalder flertallet, har man overset sproget hos *natives*. Der er dog igangværende politiske initiativer til at beskytte sprogbruget hos minoriteter nu til dags.

Til spørgsmålet om, hvordan man kan bevare sproget hos minoriteter svarer han, at det er op til forældrene at håndtere sprogproblemet ordentligt, især i Alaska. Det er simpelthen op til forældrene at ville lære deres børn deres eget sprog, fordi, som han sagde, er sproget en del af kulturen.

2. interviewperson: Dewey Hoffman:

Dewey er 23 år gammel og fra Kuyokun Athabaskan, Ruby og Anchorage Alaska. Han bliver færdig fra Dartmouth i 2009. Vi fik anbefalet at tale med Dewey af lærerne fra Native Studies og fra medarbejdere i Native American programmet. De sagde, at han engagerer sig i sit sprog, undersøger sproget i Alaska og gerne vil hjælpe sit samfund til at lære sproget.

Han arbejder i sit hjemsted på en skole. Han er usædvanligt ældre end sine medstuderende i Dartmouth, forstået på den måde, at man som regel er 21 år når man er færdig fra college i USA. Dewey har sagt, at grunden til det er, at han tog et sabbatår mens han var på andet år af college. Han tog hjem til Anchorage, Ruby, og lærte sit folks sprog fra sin bedstemor.

I starten af interviewet indledte han med en lille historie om sig selv og hvordan han har lært sit folks sprog. Her fortæller han, at efter at have lært sproget, som han blandt andet gjorde for at virke mere *native*, blev det til en øget søgen efter sin egen identitet. Identitet er en del af kultur og i hans tilfælde, mener han, at ved at lære sit folks sprog, så har han fundet en mening i deres fælles kulturelle sammenkomster. Såsom at synge sange på deres eget sprog – og at det er vigtigt at synge og forstå meningen i sange.

3. interviewperson: Cinnamon Spear og Kayla Gebeck:

Cinnamon er 21 år (2008) og kommer fra Northern Cheyenne Nation (I Lame Deer, Montana). Kayla Gebeck er 18 år og hun er Objive. Begge to studerer på Dartmouth, hvor Cinnamon er senior og bliver færdig i 2009. Kayla var første års studerende, og regner med at graduere i 2012 fra Dartmouth.

Cinnamon er engageret i sine studier samt i sin egen kultur. Hun danser traditionel dans og laver sine egne kostumer. Kayla er ligeledes engageret i sin kultur og hvor hun kommer fra. Hun vil gerne lære sit folks sprog. Hun danser også på Dartmouth og syr sine egne kostumer. Kostumerne, som her nævnes, ses i filmen. Tøjet hænger i Cinnamon's værelse. Dansen som nævnes er en tradition på Dartmouth, hvor engagerede og interesserede dansere, kan deltage under *Pow-wow*. *Pow-wow* er en *native event*, der arrangeres i samarbejde med College. Man viser traditionel dans, traditionelt håndværk og trommedans, hvor mænd, kvinder og børn fra andre stammer i nærheden af staten også kan deltage, selv om de ikke er studerende.

Cinnamon nævner i interviewet, at landet er vigtigt, dels fordi skaberen har skabt det, dels fordi det er godt land, med blomster og anden brugbar vegetation til folket og til medicinmanden. Landet er en del af kulturen, ifølge Cinnamon, som nævnte, at kulturen i andre stammer er at dyrke specielle blomster til brug ved ritualer. Kayla nævner, at i sin egen stamme, Objive, har der været lingvister der skrev ordbøger for sproget. Her mener hun, at dette kan medføre et tab af oprindelige historier fra stammens religion. Hvor oversættelsen skaber en anderledes mening i ordbogen, historier osv. Til sidst nævnte Cinnamon, at alle disse traditionelle danse som vises i Dartmouth under *Pow-wow*, kan gavne *ikke-natives* (vestlig kultur), til at forstå *natives'* verden og bryde stereotyperne omkring *natives'* skikke og traditioner. Ifølge Cinnamon har man fået tilladelse fra omverden til, at vise sin oprindeligt kultur til andre gennem dans.

4. Interviewperson: Daryn Akei Melvin

Daryn er fra Hopi stammen, Arizona, som kaldes "Road Runner tribe". Han er 22 år gammel og bliver færdig i 2008 fra Dartmouth. Han fortæller, at han arbejder som lærer i sit samfund i Arizona og underviser Hopi til børnene. Han er generelt meget engageret i sit samfund og i at bevare sproget hos Hopi-stammen.

Daryn fortæller, at sproget er en del af identiteten, at Hopi indianerne er opvokset med at lære deres eget sprog for at kunne forstå deres traditionelle danse og historier, samt for at kunne udtrykke sig selv i deres kultur.

Han fortæller endvidere, at Hopi-stammen i gamle dage ellers havde skjult deres traditionelle dans. Man mistænkte udefrakommende for at ville bruge danserne til andet end tradition, f.eks. til tegneserier. Men nu til dags, pga. økonomiske nødvendigheder, må man sælge dukker, Hopis traditionelle kostumer, samt danse offentligt for turisterne. Daryn fortæller, at man måtte sælge sin kultur som en salgsvare for at kunne overleve. Til sidst nævner han, at sproget er i en cirkel, fordi forfædre har lært Hopierne, at tale deres eget sprog, som så vil gå videre til børnebørnene. Dermed er sproget en del af identiteten i ens kultur og samfund. Man kan bedre udtrykke sig selv med sit eget sprog.

3. De vigtige pointer fra filmen

3.1

Prologen i starten af filmen er med for at vise den historiske baggrund af hvordan Dartmouth College blev bygget og opstartet. Den skal vise symbolikken i hvordan *natives* i 1700-tallet blev set udefra. De var tvunget til at lære engelsk. Det er symbolsk i og med, at hele filmen omhandler oprindelige folk, deres meninger og deres kultur. Det viser, at situationen er ændret i dag hvor unge *natives* kan studere og fortælle om deres sprog. Her ønskes at vise den symbolske mening med filmen og de interviewede personers tilværelse, hvor de kommer fra, hvem de er og at deres forfædre faktisk var koloniserede og undervurderede af magtfulde mennesker.

3.2

I første interview med Tim Argetsinger nævner han, at sproget afgøres af forældrenes engagement, her udpeger han vigtigt, at det er op til samfundet at bevare sproget, især hos forældrene. Det er dem der afgør børnenes fremtid. Han nævnte også, at *natives'* sprog i USA bør legitimeres politisk, men at det er på vej. Her vil man pointere, at samfundet ikke blot skal kigge passivt med i sprogbruget, men at der skal gøres noget fælles og især forældrenes rolle i samfundet understreges.

3.3

Dewey Hoffman's interview indeholder mere omkring identitet, det med at finde sig selv

som et individ, hvor man lærer sit samfund at kende. Sproget er en del af menneskets identitet og når man kender sig selv, så kender man sin egen kultur, traditioner og historiske baggrund. Her ønsker man at vise hvordan et individ kan finde sig selv, gennem sin egen kultur og gennem sit eget sprog.

Under et interview skifter scenen til Brittany Garcia, hun er fra Acoma, New Mexico, Pueblo of Acoma – Brittany studerer i Dartmouth og blev færdigt i 2011. Hun ses synge traditionel Acoma sang, dette vises fordi det hænger sammen med Dewey's udsagn omkring at kende til sange, til sin kultur og sproget. Sangen er om at vaske sig selv, åndeligt – det er for at vise forskellige oprindelige folks skikke, at scenen er lagt som den er.

3.4.

I starten af Cinnamon Spear interview vises et klip fra Cinnamon Spear's egen dokumentarfilm. Her fortælles der om et løb, ikke et kapløb, men et løb som er blevet en tradition for Northern Cheyenne at løbe på en bestemt rute. Denne rute viser forfædrenes smertefulde flugt for livet fra amerikanske soldater. Scenen forstærker en fornemmelse af stammernes respekt for forfædrene og for deres historie.

Cinnamon Spear pointerer, at sproget er med til at udtrykke ens egen identitet gennem kulturen. Hun nævner, at under *Pow-wow* i Dartmouth, bringes deres stemmer ud til verden. For hun mener, at der nu til dags opstår stereotype forestillinger om indianere rundt omkring i verden og i USA. Her kan *Pow-wow* være med til at bryde de stereotype forestillinger om indianerne ved at vise deres oprindelige dans, traditioner og skikke. Cinnamon mener, at man burde dele sin kultur til verden, så man kan forstå hinanden. Kayla fortæller, at hun selv måtte vælge at studere på college, for at gøre gavn til sit samfund og forlade sit hjemland. I hendes opdragelse og informationer fik hun at vide, at der er to veje i deres liv, den ene vej er hvor "de hvide" går, mens den anden vej hvor "de oprindelige folk" går. Nogle gange mødes disse veje og man må acceptere møderne mellem to kulturer.

Her ønskes primært at vise stereotype forestillinger, der brydes gennem fælles arrangementer. Dette kan f.eks. sammenlignes med 1. august arrangementet i Tivoli, Danmark. Hvor Grønland stolt fremviser sine skikke, kultur og dans/tradition til omverdenen. Samt at understrege oversættelses fænomenet, hvor oversættelsen kan ændre mening gennem bøger. Man kan kigge på ordbøger i Grønland. Hvordan disse ordbøger har ændret sig i løbet af årene.

3.5

Pamya Performers, i Alaska House, New York. Scenen vises efter interviewet med Cinnamon og Kayla. Den viser disse performers udføre en fælles aktivitet til samfundet og til alle for at dele deres kultur gennem sang og dans.

Daryn Melvin nævner under interviewet, at kulturen kan blive til et varemærke i ens samfund og at man kan være nødsaget til at sælge sin kultur for at overleve i deres samfund. Det er en vigtig pointe under interviewet, da man også her viser, at kulturen, stammens hemmelige værdifulde viden, nu til dags sælges, og der opstår mange spørgsmål om hvorvidt det er retfærdigt at sælge sin kultur. Han mener, at sproget er i en cirkulær linje, hvor forfædrene har udleveret deres viden omkring deres skikke, sprog og kultur til deres efterkommere. Nu kan efterkommere så videreføre deres viden omkring sprog, kultur og traditionelle skikke til deres børn.

Det ønskes at pointere, at kulturen nu til dags er en salgsvare for samfundet, at der skabes en årlig omsætning ved at vise sin kultur, f.eks. i forbindelse med turisme.

I slutningen af dokumentarfilmen vises forskellige danse og sange. Her ønskes at vise hvordan forskellige kulturer er. Også miljøet i Dartmouth vises, da Dartmouth College kendes for at være et multikulturelt College. Derfor var det interessant at vise klip fra aktiviteter med dans, sange og traditionelle skikke.

4. Filmens forløb og opsummering af formålet

Som nævnt varer filmen 32 min. og fra starten bruges der grønlandske undertekster og med grønlandske spørgsmål under scene-skiftene. Der interviewes i alt 5 unge, hvoraf 2 af dem interviews sammen. De unge er alle studerende fra Dartmouth, som er *natives americans*.

Under starten af hvert interview bliver der snakket forskellige sprog. Det var ikke tilfældigt, da jeg havde sagt til dem at de skulle præsentere sig selv på deres eget sprog. Det er for at vise hvilket sprog de snakker – for at gøre det interessant for seerne. Der er også lagt 3 ikke-relaterede scener under interviewerne. Det er Brittany Garcia, som synger sin stammens traditionelle sang. Her igen for at vise deres skikke for seerne. Pamy Performers er faktisk kendt for at have sunget adskillige gange i Grønland, og det var tilfældigt, at jeg mødte dem i Alaska House i New York. Disse inddrages også for at vise, at der er aktivitet rundt omkring med traditionelle sange, for at dele deres kultur med andre. Til sidst i dokumentarfilmen vises det som Cinnamon Spear kalder "Fort Robinson run". Den viser hvad Cinnamon gør efter at have fulgt ruten. Den vises for at gøre seerne opmærksomme på, at de andre unge selv laver dokumentarfilm om deres egen kultur og i håb om, at unge selv kan få inspiration for at lave egne dokumentarfilm.

Formålet med dokumentarfilmen er at vise unge *natives* meninger om deres egen kultur, traditioner og sprog. Deres holdninger kan forhåbenligt give en indsigt hos seerne (her gymnasieelever) om deres eget sprog, kultur og identitetsdannelse.

5. Arbejdsspørgsmål

I dette afsnit beskrives læringsmål og kernestof fra kulturfagets læreplan på C- og B-niveau, som kan inddrages i forbindelse med dokumentarfilmens plot og interviewpersonernes meninger. Der redegøres for sammenhæng mellem dokumentarfilmen og læringsmålene og gives forslag til konkrete arbejdsspørgsmål, som kan bruges i undervisningen.

5.1 Læringsmål (dækker både C- og B-niveau)

Eleverne skal kunne reflektere over egne og andres kulturelle værdier.

Her generelt omkring filmens 5 unge personer, viser de deres værdier under interviewet. De beskriver forældrenes ansvar for at opretholde og levere sproget i deres samfund, og fortæller, at det man lærer af sit folks sprog, er at finde sin egen identitet. Her kan reflekteres over, at Grønland er et to-sproget samfund, og at ikke bare sproget, men også landet er vigtigt for ens egen kultur. Som en af de interviewede personer forklarer, at landet er der for dets folk af en grund. Her kan eleverne reflektere over deres egne værdier og lære om egen identitet og hvordan de opfatter deres eget sprog ud fra personernes synspunkter omkring sproget.

Arbejdsspørgsmål:

- A) Redegør for forskelle i interviewpersonernes brug af og opfattelse af kulturbegrebet. Overvej i den sammenhæng hvilke forskelle der er for interviewpersonerne i forhold til om de er vokset op med den pågældende kultur eller om de har genfundet en kultur, som deres bedsteforældre har levet i.
- B) Sammenlign ovenstående med unge i Grønland. Overvej i hvor høj grad unge grønlandere lever i en traditionel eller nutidig kultur.

Eleverne skal kunne skelne mellem immateriel og materiel kultur.

Eleverne kan her kigge på immateriel og materiel kultur. Under interviewet med Daryn Melvin, nævnte han, at i sit samfund måtte man sælge hellige dukker, som normalt ikke ville blive fremvist offentligt. I Grønland sælges materiel kultur, såsom tupilakker, dukker med grønlandsk nationaldragter på osv. Der kan snakkes om materiel og immateriel kultur, herunder hvordan disse har værdi for samfundet. Melvin snakker om deres hellige dans – et ritual fra hans stamme, hvor dansen til sidst måtte fremvises for pengenes skyld. Dermed blev samfundets kultur til en salgsvare for økonomiens skyld. Der kan skelnes mellem materiel og immateriel kultur ud fra hvordan Melvin omtaler den materielle kultur. Eleverne kan dermed overveje deres eget materielle forbrug – eksempelvis ved at kigge på Grønlands økonomi omkring forbrug af fx madvarer, musik, dans og kunst.

Arbejdsspørgsmål:

- A) Giv eksempler på materiel og immateriel kultur både i Grønland og i et andet land eller en anden kultur efter eget valg.

Eleverne skal kunne identificere og beskrive forskellige kulturelle kommunikationsformer – med vægt på kulturens indre dimensioner; værdier, normer og udtryksformer.

Her kan eleverne kigge nærmere på interviewpersonernes baggrunde og kultur.

Arbejdsspørgsmål:

- A) Se nærmere på interviewpersonernes baggrund og beskriv de stammer (tribes), som de unge natives stammer fra, såsom Atabaschan, Obijwe, Northen Cheyenne og Hopi. Identificerer stammernes historiske baggrund og undersøg forskelle.
- B) Sammenligne med din egen identitet og kultur.

Eleverne skal kunne forholde sig kritisk til kultur – herunder at kunne analysere kulturelle, sociale og historiske konstruktioner af såvel identitet som stereotype forestillinger og fordomme i forbindelse med kulturelle forskelle.

Her kan eleverne med kritiske øjne se på Cinnamon Spears udtale om stereotype fremstillinger. Hun nævner, at under deres *Pow-wow* forestillinger føler hun, at deres kultur fremvises til omverden for at bryde med de stereotype forestillinger.

Arbejdsspørgsmål:

- A) Diskuter hvad Cinnamon Spears mener når hun siger, at under deres *Pow-wow* forestillinger føler hun, at deres kultur fremvises til omverden for at bryde med de stereotype forestillinger.
- B) Giv en analyse af forskellige stereotyper der fremvises hos amerikanere eller andre non-native nationer.

Eleverne skal kunne forholde sig til og anvende de grundlæggende metoder, der anvendes i forbindelse med feltstudier, interview- og observationsteknikker samt eget indsamlet materiale.

Arbejdsspørgsmål:

- A) Overvej hvordan filmen er opbygget, hvordan man har produceret filmen og analyser og diskuter hvordan data-indsamling og feltarbejde er foregået.

5.2 Kernestof (dækker både C- og B-niveau):

Traditionel og nutidig grønlandsk kultur i et globalt perspektiv.

Traditionel og nutidig grønlandsk kultur kan sammenlignes med udgangspunkt i personerne fra filmen. Herunder personernes baggrund, hvad de mener om deres egen kultur samt deres eget sprog. Dels kan man kigge på filmens prolog og den historiske baggrund for opstarten af Dartmouth College, hvor Eleazor Weelock i sin tid ville undervise indianerne, men istedet brugte College til andre end indianerne selv.

Arbejdsspørgsmål:

- A) Hvordan har Grønland oplevet historiske begivenheder, som kan ligne indianernes skæbne?

Eleverne skal kunne sammenligne vestlige og ikke-vestlige kulturer.

Vestlige og ikke-vestlige kulturer kan sammenlignes med udgangspunkt i Melvin, som snakker om, at i hans samfund var det forbudt for andre at observere traditionelle danse.

Arbejdsspørgsmål:

- A) Er disse observanter vestlige?
- B) Hvordan er Melvins beskrivelse af sit samfunds ikke-vestlige kultur?

Kulturforståelse og kulturmisforståelse, herunder i forhold til begreberne stereotyper, etnocentrisme og kulturel relativisme.

Arbejdsspørgsmål:

- A) Undersøg hvordan Cinnamon beskriver *Pow-wow* begivenheder. Hun nævner, at det kan bryde stereotyper fra vestlige kultur til ikke-vestlige kultur ved at vise deres skikke, tradition og kultur til omverden, altså til *ikke-natives*.

Identitetsdannelse som resultat af en kulturel og historisk proces.

Identitetsdannelse kan kigges på under interview med Dewey Hoffman, hvor han nævner, at på det tidspunkt kunne han ikke tale sit folks sprog. Her betragter han, at det at kunne sit folks sprog og lære sit folks sprog vil gøre ham til en mere "rigtig" *native*. Men det han ikke vidste var, at det hele drejer sig om at finde sig selv, i sit eget samfund. Under en kulturel proces. Hans historiske baggrund har gjort det vanskeligt at bevare sproget i og med, at

hans samfund er lokaliseret i USA. Men nu til dags kæmper samfundet for at opretholde sproget i Alaska.

Arbejdsspørgsmål:

- A) Undersøg Grønlands placering både historisk og kulturelt med hensyn til identitetsdannelse. Man kan her inkludere filmen "Lysets Hjerte" af Jakob Grønlykke fra 1997, hvor hovedpersonen Rasmus prøvede at finde sig selv, med danifisering i baggrunden.

Andre muligheder

Ovennævnte kan varieres i undervisningen. Det er eksempelvis muligt også at inddrage hvordan scenerne med sange fra Brittany Garcia, Pamyra Performers og prologen kan relateres til kulturelle værdier i USA's historie. Hvordan opfattes sangen, danserne og den historiske baggrund på Dartmouth College?